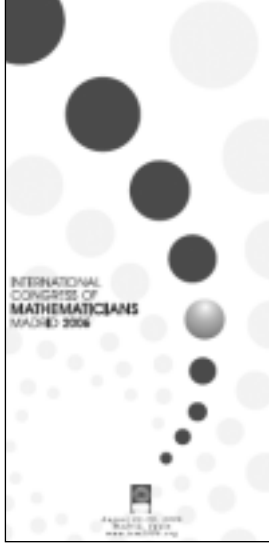

Kısa Kısa...

Şafak Alpay* / safak@metu.edu.tr

♥ Dünya matematikçilerinin her dört yılda bir düzenledikleri **ICM** 22-30 Ağustos tarihleri arasında Madrid'te yapıldı (www.icm2006.org). Bu toplantıda Navallina Ödülü ve matematiğin Nobel'i olarak addedilen Fields madalyaları verildi. herkesin tahmin ettiği gibi 1966 doğumlu Rus **Grigory Perelman**'a (Topoloji/Geometri) ve ayrıca 1975 doğumlu Avustralyalı **Terence Tao**'ya (harmonik analiz), 1969 doğumlu Rus **Andrei Okounkov**'a (temsil kuramı ve cebirsel geometriye uygulanışı) ve 1968 Almanya doğumlu Fransız vatandaşı **Wendelin Werner**'e (matematsel fizik) verilmiştir. Bkz. sayfa xx.

♥ Söz ödüllerden açılmışken, bu yıl TÜBİTAK matematikçilere Teşvik ve Bilim Ödülü vermedi. Ancak yine TÜBİTAK aracılığıyla verilen Üçüncü Dünya Bilimler Akademisi (TWAS) ödülü **Burak Özbağcı**'ya verildi. Özbağcı'yı kutlarız.

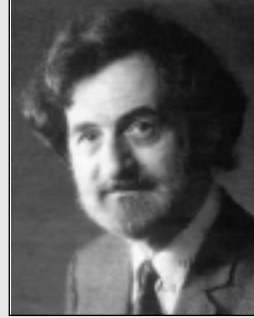
Burak Özbağcı

♥ Princeton İleri Araştırmalar Merkezi üyesi, ODTÜ Matematik Bölümü eski öğretim üyesi, Arf Konferansları konuşmacısı ve Danışma Kurulu üyesi, Türkiye dostu **Robert Langlands**'a 2006 yılı **Frederic Esser Nemmers Ödülü** verildi. Prof. Langlands'a ödülü "temsil kuramı, otomorfik formlar ve sayılar kuramı arasındaki derin ilişkileri ortaya çıkaran çalışmaları ve öngörüsü" gerekçesiyle verildi. Ödül hakkında daha fazla bilgiye Notices of the AMS Haziran/Temmuz sayısından erişilebilir.

* ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyesi.

Kaybettiklerimiz

Matematik dünyası iki önemli cebircisini kaybetti: 20 Nisan'da Londra Üniversitesi'nden Paul M. Cohn (1924-2006) ve Şikago Üniversitesi'nden Irving Kaplansky (1917-2006). Bkz. sayfa xx-xx.

♥ Ödül alan diğer bir Arf Konferansları Konuşmacısı ve Danışma Kurulu üyesi ise Brown Üniversitesi öğretim üyesi **David Mumford** oldu. Mumford'a ödülü matematiğe katkıları ve görüntüleme kuramı ve patern kuramındaki disiplinler arası çalışmaları nedeni ile verildi.

♥ 2006 yılı Arf Konferansı konuşmacısı Prof. Dr. **Jean-Pierre Serre** olacaktır. 18 Kasım'da ODTÜ'de gerçekleşecek konferansın başlığı "Variation with p of the number of solutions mod p of a family of polynomial equations". Ayrıntılı bilgi ODTÜ Matematik Bölümü web sayfasında bulunabilir.

♥ Bu yıl matematikçi ve 20 yüzyılın önde gelen düşünürlerinden olan **Kurt Gödel**'in 100'üncü doğum yılını kutluyoruz. Her yaş, eğitim ve deneyimden yazarlara açık olan ve elektronik olarak dağıtılan Plus dergisi de Gödel'in doğum yılını kutlamak için 30 Eylül'de sona erecek bir yazın yarışması açtı. Yarışma hakkında daha fazla bilgiye ve dergiye [http:// plus.maths.org/competition](http://plus.maths.org/competition) adresinden ulaşabilirsiniz.

Kurt Gödel

♥ **Reed-Elsevier yayınevini** matematikçiler iyi bilirler. Birçoğu matematsel olmak üzere bilimsel kitaplar ve dergiler yayımlar. Toplam 2220 bilimsel

dergi... Reed-Elsevier, her yıl, bilim ve tıp, hukuk, eğitim ve iş dünyası olmak üzere toplam 15.000 eser yayımlar. (<http://www.reed-elsevier.com/>).

Reed-Elsevier aynı zamanda Avrupa'nın en büyük silah fuarı olan DSEi'yi (Defence Systems and Equipment International fuarını) düzenliyor. Bir sonraki fuar Eylül 2007'de. Yayınevi bu yüzden birçok matematikçi tarafından protesto ediliyor (<http://cage.ugent.be/%7Enpg/elsevier/signatories.html>). Bazı akademisyenler yayınevini dergilerine yolladıkları makaleleri geri çekiyorlar.

Reed-Elsevier yayınevine karşı İki imza kampanyası başlatıldı. MD okurlarının tanıdığı Atiyah'ın da katıldığı <http://cage.ugent.be/%7Enpg/elsevier/signstatement.html> adresli kampanya ve <http://www.idiolect.org.uk/elsevier/petition.php>.

♥ Bu arada, Reed-Elsevier yayınevini yayımladığı prestijli **Topology dergisinin** editörleri derginin fahiş fiyatından dolayı toplu halde istifa etti. İstifa mektubunu <http://math.ucr.edu/home/baez/topology-letters.pdf> adresinde, imzaları da yanda bulabilirsiniz.

♥ Matematik dergilerinin fahiş fiyatlarını protesto eden matematikçi **Joan Baez**'in açık mektubunu <http://math.ucr.edu/home/baez/journals.html> adresinde bulabilirsiniz.

♥ 15 Aralık 2005'te Missouri Üniversitesi'nden **Curtis Cooper** ve **Steven Boone** bugüne dek bilinen 43'üncü **Mersenne asalını** buldular. 9 milyondan fazla basamağı olan bu asal sayı $2^{30.402.457} - 1$ 'e eşit. Sayı ancak 3.389 ekran sayfasına sığabiliyor. Bu, bugüne kadar bulunan en büyük asal. Electronic Frontier Foundation adlı bir Vakıf 10 milyon haneli Mersenne asalını bulana, hane başına 1 Amerikan kuruşu olmak üzere toplam 100 bin dolar ödül verecek. Az kaldı... Cooper ve Boone, artık moda olduğu üzere, hesapları yap-

mak için 700 bilgisayardan oluşan bir ağ kurdular ve George Woltman tarafından yazılan Great In-

ternet Mersenne Prime Search (GIMPS) adlı, internetten de bedava indirilebilen bir program kullandılar. Bugüne dek, GIMPS programıyla 9 asal bulundu ve her biri bulunduğu güne dek bulunan en büyük asaldı. GIMPS programının bulunduğu asallar şöyle:

Tarih	$2^n - 1$ 'in n'si	Rakam sayısı
15 Aralık 2005	30.402.457	9.152.052
18 Şubat 2005	25.964.951	7.816.230
15 Mayıs 2004	24.036.583	7.235.733
17 Kasım 2003	20.996.011	6.320.430
14 Kasım 2001	13.466.917	4.053.946
1 Haziran 1999	6.972.593	2.098.960
27 Ocak 1998	3.021.377	909.526
24 Ağustos 1997	2.976.221	895.932
13 Kasım 1996	1.398.269	420.921

Bu arada Mersenne asallarının sayısının sonsuz olup olmadığı bilinmiyor. Genel kanı sonsuz sayıda Mersenne asalı olduğu yönünde.

♥ Türk Matematik Derneği Yazokulu 18 Temmuz- 30 Ağustos tarihleri arasında Çanakkale 18 Mart Üniversitesinde yapıldı. Bkz. sayfa xx.

♥ XIX. Ulusal Matematik Sempozyumu 22-26 Ağustos tarihleri arasında Dumlupınar Üniversitesi'nde (Kütahya) da yapıldı.

♥ 5. İstatistik Kongresi 20-24 Mayıs 2007 tarihleri arasında Antalya'da yapılacak. Ayrıntılı bilgi www.istkon.org adresinden elde edilebilir.

♥ Paul Sabatier Üniversitesi tarafından tek senelerde verilen Fermat Ödülü'ne katılmak için son tarih 30 Haziran 2007. Onuncusu verilecek olan

MD'ye Rakip Çıktı!

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Amasya Eğitim Fakültesi 3. sınıf öğrencisi İhsan Einstein önderliğinde MD'ye rakip bir dergi çıktı: Matematik Panomuz... Toplam 88 sayfa. Dergiye ulaşmak için ihsan_einstein@yahoo.com adresine yazabilir ya da π 'ye çok benzeyen 0536 314 16 90 numarayı arayabilirsiniz.

Antalya Cebir Günleri

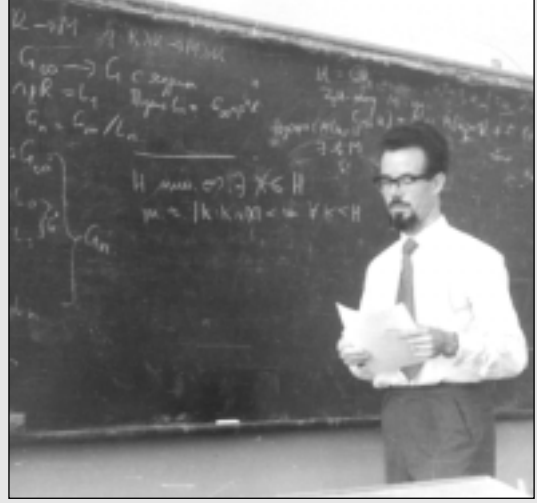
Antalya Cebir Günleri'nin (www.math.meru.edu.tr/~antalya) dokuzuncusu ünlü grup teorici **Brian Hartley**'in anısına yapılacak. Düzenleyiciler, başvuruların çokluğundan dolayı konferansı bir gün uzattılar. Konferans 22-27 Mayıs arası ve son birkaç yıldır olduğu üzere Antalya Otelinde (www.antalyaoteli.com.tr) gerçekleşecek.

Davetli konuşmacıların listesine bakılırsa konferansın uzatılmasından kimsenin şikâyetçi olmaması gerekiyor: A. Borovik, K. Brown, R. Bryant, M. Dixon, R. Grigorchuk, J. Hall, O. Keigel, M. Kuzucuoğlu, S. Lashkhi, F. Leinen, V. Mazurov, U.F. Meierfrankenfeld, A. Olshanskii, D. Passman, P. Pragacz, A. Shalev, P. Rowley, A. Shalev, P. Shumyatsky, P. Smith, S. Thomas, A. Zalesskii.

Bu yıl konferans konuşmaları Turkish Journal of Mathematics dergisinde yayımlanacak. Son makale sunma tarihi 15 Ağustos 2007.

Düzenleyiciler lisansüstü öğrencileri konferansa katılmaya ve 20'şer dakikalık kısa konuşma vermeye teşvik ediyorlar.

IX. Antalya Cebir Günleri'ni kalite açısından aşmak sanki biraz zor olacak.

Brian Hartley, gençlik yıllarında

20.000 avroluk ödülü, 1995'te, Fermat'ın Teoremi'ni kanıtlayan Andre Wiles kazanmıştı. Paul Sabatier Üniversitesi Fermat'ın doğum yeri olan Toulouse'da bulunmaktadır. Ödül hakkında daha fazla bilgi için <http://www.math.ups-tlse.fr>.

♣ Matematikle ilgilenen lise öğrencisi Ahmet A. Sabancı, "matematiğe olan ilgiyi arttırmak ve bilgiyi paylaşmak" amacıyla <http://mathahmet.kazorum.com> adresli bir internet sitesi kurmuştur.

♣ www.geocities.com/yakupari adresinde matematikle ilgili birçok adres ve bilgi bulabilirsiniz.

Ödüller

Dergide birçok soruyla karşılaşacaksınız. Bu sorular açık açık sorulmamış ya da iyi ifade edilmemiş olabilirler. Yanıtlarınızı, bulduklarınızı, yazarı belki yazarın adresine, yoksa dergi adresine 15 Eylül 2006 tarihine kadar yollayın. Sorduğumuz bazı soruların yanıtlarını biz de bilmeyebiliriz! Yanıtladığınız ya da yanıtlayamadığınız aklınıza gelen sorularınızı da bize yollayın. En güzel yanıtlara (sorulara da!) ödül olarak kitap vereceğiz.

Ödüllerimizin Bazıları xx

- ♣ Tayfun Akgül, **Bilimum**, Nasrettin Hoca'nın Torunları Serisi, Karikatürcüler Derneği Yayınları, 2004.
- ♣ Charles Darwin, **Darwin Kuramı** (Seçme Yazılar-Eleştiriler), Pan Yayıncılık, Mayıs 2000.
- ♣ David Blather, **Pi Coşkusu**, Tübitak Yayınları.
- ♣ Simon Singh, **Fermat'ın Son Teoremi**, Pan

Yayıncılık, Ekim 2001.

- ♣ Jeremy Bernstein, **Einstein**, Nar Yayınları, Ağustos 1994.
- ♣ Hans Grassmann, **Fizik ve Ötesi**, Evrim Yayınevi, 2001.
- ♣ Max Born, **Görelilik Kuramı**, Çeviren: Celal Kapkın, Evrim Yayınevi, 1995.

Ödül Kazananlar

- ♣ Refail Alizade'nin problemlerini çözenlerinden: ♣ Aslı Nesin köşeleri: